

Dr hab. Waldemar Andrzejewski, prof. AWF

Wrocław, 21.07.2022 r.

Zakład Masażu i Fizykoterapii

Wydział Fizjoterapii

Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Iwony Chorążewskiej

pt.: Porównanie skuteczności diagnostycznej metody Prechtla (GM) i Monachijskiej Funkcjonalnej Diagnostyki Rozwojowej (MFDR) w ocenie rozwoju wcześniaków i niemowląt do 3 miesiąca życia

W przedstawionej mi do recenzji dysertacji doktorskiej pani mgr Iwony Chorążewskiej podjęto próbę oceny skuteczności dwóch metod stosowanych w diagnostyce zaburzeń psychomotorycznych u wcześniaków i niemowląt do 3 miesiąca życia. Wczesna diagnostyka jest bardzo istotna, bowiem wczesne wykrycie zaburzeń w rozwoju daje możliwości podjęcia terapii, która jest w tym okresie życia dziecka najskuteczniejsza. Trafna diagnostyka wymaga jednak dużego doświadczenia terapeuty. Dlatego ważne jest aby podejmować próby oceny skuteczności różnych metod, co może przyczynić się do poprawy wczesnego wykrywania zaburzeń rozwojowych. Z tego względu podjęty przez Doktorantkę temat rozprawy doktorskiej jest istotny z punktu widzenia poszerzania wiedzy na ten temat, co może mieć wartość aplikacyjną.

Rozprawa liczy 80 stron i jest podzielona na 13 rozdziałów: Wstęp, Cel oraz założenia pracy, Materiał i metody, Wyniki, Omówienie wyników i dyskusja, Wnioski, Literatura, Streszczenie, Abstrakt, Spis tabel, Spis rycin, Spis wykresów i Załączniki. Na stronach 4 i 5 zamieszczono wykaz stosowanych skrótów i akronimów, co ułatwia czytelnikowi rozpoznanie używanych w tekście pracy określeń. Struktura pracy jest właściwa, typowa dla prac badawczych.

W opinii recenzenta tytuł pracy został sformułowany prawidłowo, a treść pracy odpowiada tematowi określonymu w tytule. Jediną wątpliwość w tytule pracy budzi zastosowany skrót odnośnie metody Prechtla, a mianowicie (GM), pomimo, że w wykazie skrótów, jak i w dalszej części pracy używany jest skrót (MP).

Wstęp

We wstępie pracy Autorka przedstawiła uzasadnienie podjęcia problemu badawczego w oparciu o dostępną literaturę. W rozdziale tym dokonano opisu stosowanych w praktyce metod diagnostycznych ze szczególnym uwzględnieniem metody Prechtla i MFDR, zwracając uwagę na ich zalety jak i wady. Doktorantka podkreśla: „Analizując dostępne publikacje i skale zwraca uwagę fakt, iż badacze wielokrotnie wskazują, że dla osiągnięcia najlepszych rezultatów badania pozwalającego prognozować prawidłowy rozwój dziecka wskazane jest łączenie różnych metod diagnostycznych”. Na tej przesłance Autorka oparła uzasadnienie podjęcia przedstawionego w pracy problemu badawczego. W opinii recenzenta zabrakło jednak jednoznacznego uzasadnienia wyboru porównywanych w pracy metod. Pomimo, że Doktorantka wskazuje na wady i zalety obu metod, co może stanowić podstawę do ich łączenia w celu wykorzystania pozytywnych stron i zniwelowania słabych, to jednak przedstawienie szczegółowych argumentów wyboru właśnie tych metod byłoby bardziej przekonujące. W rozdziale tym Doktorantka nie uniknęła pewnych drobnych, aczkolwiek licznych błędów językowych, z których większość stanowią tzw. literówki. Choć nie są one rażące, to jednak warto je skorygować przygotowując pracę do publikacji.

Cele oraz założenia pracy

W rozdziale „Cele oraz założenia pracy”, Autorka przedstawiła cel pierwszorzędny pracy, którym jest ocena skuteczności diagnostycznej MP i MFDR w ocenie rozwoju wcześniaków i niemowląt do 3 miesiąca życia oraz ocena zmian rozwoju niemowlęcia w 1, 2 i 3 miesiącu życia za pomocą obu metod. Na uwagę zasługuje użyte określenie „skuteczności”, bowiem jak wynika z dalszej części pracy, oceniano trafność diagnostyki obu metod. Warto to wyjaśnić. Doktorantka postawiła pytania badawcze:

1. Czy ocena za pomocą MP i MFDR będzie diagnozowała rozwój niemowlęcia na podobnym poziomie?

2. Czy ocena za pomocą MP i MFDR będzie trafnie diagnozowała rozwój niemowlęcia w 3 kolejnych miesiącach życia?

Ustalono również cel drugorzędny, którym jest ocena wpływu czynników takich jak płeć, wcześniactwo, stosowana rehabilitacja na ocenę rozwoju niemowlęcia w trzech pierwszych miesiącach życia. Postawiono następujące pytania badawcze:

1. Czy u niemowląt płci męskiej możemy obserwować więcej opóźnień rozwojowych niż u niemowląt płci żeńskiej?
2. Czy u wcześniaków możemy obserwować więcej opóźnień rozwojowych niż u niemowląt?
3. Czy u niemowląt, u których nie prowadzono rehabilitacji możemy obserwować więcej opóźnień rozwojowych niż u niemowląt, u których prowadzona była rehabilitacja?

Cele badań są sformułowane prawidłowo. Doktorantka postawiła także hipotezy badawcze. W rozdziale tym przedstawiono również spodziewany aspekt nowatorski i praktyczny uzyskanych wyników.

Material i metody badań

W rozdziale „Material i metody badań” zamieszczono grupę docelową oraz kryteria włączenia i wykluczenia. Umieszczono również procedurę badania, która została szczegółowo opisana. Należy zaznaczyć, że opis grupy badanej jest powierzchowny i brakuje szczegółowej jej charakterystyki. Co prawda informacje te zostały umieszczone w rozdziale „Wyniki”, ale powinny one być częścią rozdziału „Material i metody”. Natomiast opis procedury badania powinien szczegółowo demonstrować postępowanie w trakcie jego przeprowadzania. W opisie metody badań w kilku miejscach używane są sformułowania typu: „tworzy się” czy „analizuje się”, co może budzić pewne wątpliwości dotyczące tego czy jest to opis procedury diagnozowania stosowanej w danej metodzie, czy też rzeczywiste postępowanie, które miało miejsce podczas przeprowadzania badań w prezentowanej pracy. Podobnie jak w rozdziale pierwszym występują tu również drobne błędy językowe np.: „... wykryte choroby uniemożliwiające normalne funkcjonowanie lub wymagające dalszą diagnostykę”, zamiast „... dalszej diagnostyki”. W rozdziale trzecim znajduje się także opis zastosowanych metod statystycznych, których dobór oceniam jako prawidłowy.

Wyniki

W kolejnym rozdziale, „Wyniki” dokonano szczegółowej charakterystyki grupy badanej, co jak już wspomniano wcześniej w opinii recenzenta powinno znajdować się w rozdziale „Materiał i metody”. Pewne wątpliwości budzi opis ryciny nr 4, gdzie użyto sformułowania „Przepływ...”. Być może bardziej adekwatnym byłoby określenie „Kwalifikacja...”. Nie jest to błędem, ale warto to rozważyć. W pracy brakuje odnośnika do ryciny nr 4 we fragmencie tekstu, który się do niej odnosi. W tabeli nr 1 występuje pewna nieścisłość co do liczby osób badanych np. w podziale na płeć cała grupa liczy 34 osoby, natomiast w podziale ze względu na wcześnieactwo jest 33. Podobne nieścisłości występują w liczbie osób z grupy badanej, u których dokonano dodatkową ocenę po 6 miesiącach. W jednym miejscu jest to 17 osób, a w innym 15. Należy to wyjaśnić. Uzyskane wyniki badań przedstawiono w 13 tabelach, na 10 wykresach i 1 rycinie. O ile informacje zawarte w tabelach są przejrzyste, to wykresy wymagają od czytelnika nieco głębszej analizy. Rozumiem że intencją Autorki było szczegółowe przedstawienie uzyskanych wyników, jednakże warto rozważyć podczas przygotowywania pracy do publikacji inny, bardziej przejrzysty sposób ich prezentacji. Pomimo tej drobnej uwagi prezentacja wyników badań została przeprowadzona prawidłowo.

Omówienie wyników i dyskusja

W rozdziale „Omówienie wyników i dyskusja” Autorka pracy dokonała analizy i interpretacji uzyskanych wyników badań i porównała je ze spostrzeżeniami innych autorów w oparciu o cytowaną literaturę. Dyskusja została przeprowadzona w sposób uporządkowany i logiczny. Doktorantka wykazała się umiejętnością analizy wyników badań i na jej podstawie doszła do prawidłowych konkluzji. Autorka zwróciła również uwagę na znaczenie praktyczne przeprowadzonych badań, co niewątpliwie podnosi wartość pracy. Na pochwałę zasługuje także zwrócenie uwagi przez Doktorantkę na ograniczenia pracy.

Wnioski

Wnioski sformułowane są prawidłowo i stanowią odpowiedź na pytania badawcze oraz weryfikację przyjętych hipotez. Tym samym cele pracy zostały osiągnięte, a wysunięte wnioski wynikają z umiejętnie przeprowadzonej analizy wyników badań.

Literatura

Rozdział „Literatura” zawiera 70 pozycji, w większości anglojęzycznej. Dobór i cytownie literatury są prawidłowe.

Na stronach 69 - 77 zamieszczono streszczenie w języku polskim i angielskim, spis tabel i rycin oraz załączniki.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z pracą doktorską mgr Iwony Chorążewskiej pt.: „Porównanie skuteczności diagnostycznej metody Prechtla (GM) i Monachijskiej Funkcjonalnej Diagnostyki Rozwojowej (MFDR) w ocenie rozwoju wcześniaków i niemowląt do 3 miesiąca życia”, stwierdzam, że pomimo drobnych błędów, których nie ustrzegła się Doktorantka podczas przygotowania dysertacji, spełnia ona warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.). Rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie istotnego poznawczo i praktycznie problemu naukowego i oceniam ją pozytywnie. Doktorantka podjęła w swojej rozprawie ważną problematykę badawczą, prawidłowo zaplanowała i wykonała badania oraz na tej podstawie przeprowadziła analizę uzyskanych wyników i właściwe wnioskowanie. W zakresie podjętej problematyki wykazała się znajomością literatury i umiejętnością przeprowadzenia badań naukowych.

W związku z powyższym wnoszę do Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie mgr Iwony Chorążewskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Zakładu Masażu i Fizykoterapii

dr hab. Waldemar Andrzejewski,
prof. AWF